

Focus op Apóllōs

Partners in kadervorming

Comité van Aanbeveling

Peter van der Bijl
Otto de Bruijne
Jochem Douma
Noor van Haaften
Henk Hak
Arnold van Heusden
Tineke Huizinga

Aad Kamsteeg
Henk Morren
Gerrit Nolles
Hans Pruis
Willem van 't Spijker
Arie van der Veer
Feike ter Velde

APOLLOS
INTENSIVE LEADERSHIP DEVELOPMENT

Stichting Apóllōs

Postbus 497
3900 AL Veenendaal
Tel. 0318 - 50 70 33
Fax 0318 - 50 64 34
info@apollos.nl
www.apollos.nl

Giften en schenkingen

Bank 1587.49.316 (Rabobank)
Postbank 32.69.61
t.n.v. Stichting Apóllōs,
Gorinchem

APOLLOS
INTENSIVE LEADERSHIP DEVELOPMENT

Colofon

Stichting Apólos
Postbus 497
3900 AL Veenendaal
Nederland

Tel.: 0318 - 50 70 33
Fax: 0318 - 50 64 34
info@apollos.nl
www.apollos.nl

Giften en schenkingen:

Bank 1587.49.316 (Rabobank)
Postbank 32.69.61
t.n.v. Stg. Apólos, Gorinchem

Directeur

John Boekhout

Bestuur

Bert Brouwer (voorzitter)
Dick van den Broek (penningmeester)
Rob Kool (secretaris)
Orlando Bottenbley
Willem Molemaker

Redactie

John Boekhout
Dick Kraaij
Carola Mosselman

Deze eenmalige uitgave is mogelijk gemaakt door sponsoring van Studio Vermaas Reklame te Driebergen, Drukkerij de Groot te Goudriaan, Talent Support te Leerdam en Prokalo BV, interim-management en implementatie-opdrachten, te Hoofddorp.

Foto omslag: broeder en zuster Obed, voorgangersechtpaar in Ibadan, Nigeria, die Stichting Apólos graag in hun land willen introduceren.

Focus op Apólos is een uitgave van de stichting Apólos Nederland. Dit is een op zichzelf staande brochure, die een overzicht van het werk geeft.

Actuele informatie verschijnt zesmaal per jaar in nieuwsbrieven. Deze worden op verzoek gratis toegezonden. Daarnaast is er een website, die regelmatig wordt ververst, vooral met het oog op gebedsinformatie.

Stichting Apólos is actief in Oost-Europa, Suriname en Afrika en werkt bij voorkeur samen met plaatselijke partners; deze plaatselijke partners vormen het kanaal waarlangs regionale kerken en gemeenten worden ondersteund bij de ontwikkeling van hun leiders.

Om haar werk te doen is de stichting volledig afhankelijk van giften, schenkingen en legaten van particulieren, alsmede van sponsoring door kerken en bedrijven. Informatie over schenkingen en legaten is op het adres hiernaast verkrijgbaar.

Gebedspunten:

- Wij danken God voor de effectieve wijze waarop leiders voor kerk en gemeente zijn gevormd in Oost-Europa vanaf 1979.
- Wij danken Hem voor zendingen vanuit Oekraïne en Roemenië, die nu op hun beurt helpen bij leiderschapsvorming.
- Wij danken God voor de grote impact die het Apólos Training Instituut in Suriname mag hebben.
- Wij bidden God dat de hulp van Apólos in Afrika een grote vlucht mag krijgen, zodat:
  - bekwame Afrikanen andere Afrikanen gaan trainen;
  - authentiek Afrikaans studiemateriaal wordt ontwikkeld.
- Wij danken God voor elke gift en schenking die dit werk mogelijk maakt.

De zegeningen van bijbels leiderschap

Leiders zijn onmisbaar! Helaas is ons beeld van leiders vertroebeld geraakt. Bij leiders in de maatschappij hebben we lange tijd scheefgroei gezien. Mensen hebben daardoor een verkeerd voorbeeld gekregen. Ze zetten zich af tegen alles wat 'leider' heet of volgen juist blindelings; nieuwe leiders vallen zelf in verkeerd leiderschap.

Maar leiders hebben kwaliteiten van God ontvangen die zij goed moeten ontwikkelen; en op hun beurt moeten zij leiders trainen. Elke organisatie die goed wil functioneren, heeft betrouwbaar leiderschap nodig. Dat geldt zeker voor de Gemeente van Jezus Christus. Al sinds de tijd van Handelingen 2.

Stichting Apólos is zich bewust van dit bijbels gegeven. En in de afgelopen tien jaar hebben we de principes van bijbels leiderschap zien werken. In dit informatieboekje leest u er meer over. Zonder leiderschap geen gemeentewerking en weinig kans op gezonde geloofsgroei voor iedere gelovige.

Zowel in Nederland als in Suriname komt het voor dat leiders het bedreigend vinden om andere leiders naast zich toe te staan. Er ontstaat verdeeldheid en rivaliteit. Dat zou

niet zo mogen zijn. Leiders zouden elkaar juist moeten aanvullen en versterken.

De Bijbel houdt ons de zegeningen voor van het gedeelde leiderschap. De leider die samenwerkt met andere leiders ziet de leiderschapskwaliteiten van alle leiders groeien. In Suriname hebben we de Apólos-visie kleinschalig toegepast en we hebben veranderingen mogen zien. Dat is een voorrecht!

Inmiddels zijn we doordrongen geraakt van de nood elders. Vooral in de derde wereld is er heel weinig training voor bestuurders en aankomende leiders. Vaak vallen in gemeenten en christelijke organisaties alleen de natuurlijke leiders op. Deze mensen zouden geholpen zijn met goede training en vorming. Veel meer vrucht zou het resultaat zijn, want zij zouden op hun beurt ingeschakeld kunnen worden om weer nieuwe leiders te vormen.

Het 'gedachtegoed' van Apólos lijkt ook in Afrika in vruchtbare aarde te vallen! Tot nu toe wijst de praktijk uit dat we ook daar de juiste toon treffen. Op de volgende bladzijden leest u er meer over.

Orlando Bottenbley,
bestuurslid Stichting Apólos

De eerste cirkel is rond!

Apólos speelde in op de behoefte van Surinaamse kerken: 'Help ons bij het trainen van ons kader'. Nu, bijna tien jaar later, is Apólos uitgegroeid tot een in verschillende continenten actieve stichting met alleen al ruim duizend betrokken leden in Nederland. Na Oost-Europa en Suriname biedt Apólos nu de helpende hand in Afrika.

"De vraag om kadervorming vanuit Suriname kwam unaniem naar ons toe, terwijl er heel weinig samenwerking was tussen de kerken", vertelt John Boekhout, uitvoerend directeur van Apólos. "Uniek, daarom aarzelden we niet om te reageren." Een van de grote behoeften was een opleiding om vooral voorgangers te trainen. Daarom werd de nieuw op te richten stichting 'Apólos' genoemd. Apólos wordt in Handelingen 18 omschreven als iemand die doorkneed was in de Schriften. In Suriname wilde Apólos hetzelfde doen als al in Oost-Europa was gebeurd: een bijbelgetrouwe opleiding met een grote nadruk op praktische toerusting.

Vervolgingen

Voor Oost-Europa koos men destijds voor een 'theologische thuischool' met maandelijks samenkomsten. Dan werden vooral praktijkopdrachten doorgesproken. Het belangrijkste was de aandacht voor karaktervorming. "Aanvankelijk was er onder cursisten een enorme terughoudendheid vanwege de vervolgingen. Maar er was in Oost-Europa zóveel behoefte aan kennis en praktische training dat het lukte. De aangereikte kennis bleek

niet alleen geschikt voor thuisstudie, maar ook om vervolgers zelf te onderwijzen."

Het werk in Oost-Europa werd uitgebreid: opleidingsadvieswerk werd eraan toegevoegd toen er in de jaren negentig democratie kwam in Oost-Europa.

Apólos heeft in de loop van de jaren '80 wortel geschoten in Oost-Europa, ondanks de vervolgingen.

Voor elk kerkgenootschap - van 'traditioneel' tot 'vrij' - werden verschillende vormen van onderwijs ontwikkeld, van universitair onderwijs tot en met een praktische zaterdagopleiding binnen een kerk. De 'voorlopers' van Apólos adviseerden bij het inrichten van deze opleidingen.

Afrika

De rol van Apólos wordt nu kleiner in zowel Oost-Europa als Suriname. Daardoor kan Apólos zich gaan richten op vragen uit Afrika. Daar is een escalerend tekort aan training voor gemeenteleiders. Apólos wil Afrikanen helpen om Afrikaans studiemateriaal en toegankelijk onderwijs te ontwikkelen. Ook de algehele context is belangrijk: het verwerken van de grote sociale problemen van Afrika in studiematerialen en onderwijs.

Het werk in Zuid-Afrika begint, gedragen door onder andere deze bestuursleden en straks waarschijnlijk met steun vanuit Oost-Europa.

Investeren

Eind 2002 is het werk in Zuid-Afrika begonnen. Ook voeren vertegenwoordigers van Apólos gesprekken in Nigeria en Kenia. Roemenen die in de jaren '80 werden getraind, raken betrokken bij onderzoek in Mozambique. Zij gaan meewerken in Portugeestalig Afrika. Zo is de eerste cirkel rond. "Wij hopen over tien jaar samen in Mozambique een bijdrage te hebben geleverd aan de kerken daar en door de kerken heen, aan de Mozambiquaanse samenleving", verwoordt John Boekhout een droom van Apólos. "Daartoe zoeken we mensen die willen investeren in de opbouw van de Afrikaanse kerk. Een kerk die impact heeft op de Afrikaanse maatschappij."

"De kerk in Afrika is kilometers breed en centimeters diep: onderwijs nú! Waar leiders dagelijks moeten vechten om te overleven, biedt de visie van Apólos de enige oplossing."

Otto de Bruijne, secretaris Europese afdeling Association of Evangelicals in Africa, programmamaker/presentator Evangelische Omroep

Apólos levert opleidingsadvies op maat

Gelu Paul (rechts) gaf vanaf 1986 leiding aan christelijk studentenwerk in Timisoara, Roemenië. John Boekhout (links) hielp hem in zijn leiderschapstraining. Tegen de eeuwwisseling was dit werk al uitgegroeid tot landelijk niveau, en nu staat het onder leiding van Gelu's pupillen van toen. Vanaf zomer 2003 krijgt Gelu Paul de leiding binnen de Roemeense zendingsbeweging en gaat hij Apólos helpen in Afrika.

Bijbelschool zonder gebouw

Door de vervolging was open onderlinge consultatie tussen kerkleiders niet mogelijk. Boeken waren er, maar de behoefte aan getrainde predikanten was enorm. Nodig was een bijbelschool zonder gebouw. Bijbelgetrouwe cursussen werden ontwikkeld en trainingen uitgedacht: de theologische thuis-school. Een reusachtige onderneming, opgezet door diverse samenwerkende organisaties.

Roemenië 1979 - een voorbeeld: duizend plaatselijke gemeenten, 160 voorgangers waarvan meer dan de helft pensioengerechtigd en slechts tien theologie-studenten in de vier jaar die mogen afstuderen. Zo probeerde de overheid de schijn van godsdienstvrijheid op te houden en in de praktijk dit ene kerkgenootschap de keel door te snijden. Overal in toenmalig communistisch Europa ging het zo. Het werk van Apólos was dan ook zeer welkom.

Predikanten, overal in Oost-Europa, kregen voor het eerst de kans om met elkaar te praten over kerkelijk en persoonlijk wel en wee. 'Eerste-generatiegroepen' geven de cursussen door aan tweede- en derde-generatiegroepen, en zo verder. In de jaren negentig ontstonden grote verschillen tussen Oost-Europese landen. Bulgarije bijvoorbeeld heeft in tien jaar heel intensief twintig voorgangers getraind. Vanaf 1989 konden zij op eigen kracht het werk voortzetten. Maar Oekraïne beleefde een explosieve groei van nul naar zesduizend voorgangers, die training bleven volgen. Hier gaat het werken met eerste-, tweede- en derde-generatiegroepen door. Tot nu toe zijn meer dan tienduizend mensen toegerust.

Azië

Oekraïne telt nu 24 bijbelscholen en heeft zestien zendelingen uitgestuurd naar Siberië om ook daar kadervorming mogelijk te maken. Verder is een team uitgegaan naar Servië. De geestelijke honger verschilt per land. Als opleidingsadviesorgaan leveren de samenwerkende organisaties daarom maatwerk per land, en binnen elk land per kerkgenootschap. Inmiddels hebben de cursussen ook China en Korea bereikt. Ze zijn daar vertaald en worden via allerlei kanalen ingezet om voorgangers te trainen. Het werk gaat door in Azië. En vanuit Nederland bracht Stichting Apólos het werk naar Suriname.

Kennis, kunde, karakter: alle drie onmisbaar

Ds. Orlando Bottenbley en een groep Surinaamse kerkleiders ontmoetten elkaar in 1993 op een conferentie. Zij vonden elkaar in een eensgezinde smeekbede om theologisch onderricht. Bottenbley bracht deze wens over naar Nederland. Surinaams onderwijs aan de hand van de drie K's werd een feit: kennis (bijbelgetrouw onderwijs), kunde (training van praktische vaardigheden) en karakter (persoonlijkheidsvorming).

Dienen

Een groot probleem in het Caribisch gebied is het ontbreken van verantwoordelijk, mannelijk, dienend leiderschap. Apólos' antwoord daarop is karaktertraining: leiders leren verantwoordelijkheid te nemen en trouw te ontwikkelen. In plaats van heersen, leren dienen. Dienend leiderschap houdt in: delegeren, teamwork, transparantie en kwetsbaarheid. Bij de praktische vorming worden voorgangers getraind in pastoraat, gemeenteopbouw en prediking en in het oppakken van maatschappelijke verantwoordelijkheden. Dit alles in deeltijd - mensen kunnen zich scholen, terwijl zij thuis, op het werk en in de kerk actief blijven.

Onafhankelijkheid

Risicovol, zoveel overlaten aan het land waar het werk moet gebeuren? Enerzijds wel. Maar Apólos heeft als groot voordeel ondervonden dat overdracht van het werk niet aan de orde is. Doordat het werk al vanaf het begin Surinaams was, is afhankelijkheid van het Westen voorkomen.

Suriname heeft de leiding

Uniek is de faciliterende rol van Apólos: zij helpt door het beschikbaar stellen van docenten, fondsen en advies over een curriculum dat de drie K's raakt. Maar Suriname heeft de leiding: dáár worden beslissingen over personeel en budgetten genomen. Apólos ondersteunt 'slechts' in:

- training aan de hand van de drie K's;
- het ontwikkelen van lesmateriaal;
- advieswerk: hoe richt je een opleiding in die past bij de behoefte?

"De evangelische beweging in Suriname is erg gebaat bij de bijbelse toerusting van haar leiders. De Nederlandse gelovigen zijn medeverantwoordelijk voor de Gemeente in Suriname, en ik ben blij dat wij via Apólos hieraan gestalte kunnen geven."

Feike ter Velde, oud-programmamaker Evangelische Omroep

Het Surinaamse model

Christenen zijn geroepen om door te geven wat zij van God ontvangen hebben. Gelovige ouders zullen de kennis van Hem niet willen achterhouden voor hun kinderen (Psalm 78:4). Organisaties die het kader voor de kerken en voor christelijk werk trainen, voegen een dimensie toe aan dit proces van doorgeven aan de volgende generatie. Zij vormen immers mensen die op hun beurt grote groepen kunnen toerusten.

In Suriname is de werking van dit principe goed zichtbaar. Dankzij een vruchtbare samenwerking tussen de kerken heeft het Apólos Training Instituut (ATI) in de acht jaar van zijn bestaan aan de vorming van zo'n 350 leiders bijgedragen. Enkele tientallen van hen zijn voorganger in een plaatselijke gemeente. Anderen zijn actief betrokken bij het stichten van nieuwe gemeenten. Weer anderen zijn aan de slag gegaan als oudste,

ATI-cursisten zullen de Bijbel niet meer zo gauw 'vergeestelijken'. Hun preken krijgen meer kwaliteit, pastorale diepgang en een betere presentatie.

diaken, bijbelkringleider of kind- of jeugdwerker.

Preekgroep
"Voor velen is met name het interkerkelijke aspect tot grote zegen geweest", zegt Henk Veltman, voorzitter van de Surinaamse stichting Apólos. "Daarnaast zijn de verschillende plaatselijke kerken het belang van een degelijke theologische studie gaan zien."
In een van de evangelische gemeenten hebben enkele leden die daar voorgaan, een preekgroep gevormd nadat zij de ATI-cursus "Prediking" hadden doorlopen. Zij scherpen elkaar nu door elkaars preken te beluisteren, door te praten en te evalueren. Gemeenteleden zijn daardoor gaan merken dat de uitleg van de Bijbel niet meer zo gauw wordt 'vergeestelijkt'. De preken krijgen meer kwaliteit, in pastorale diepgang en in de presentatie. Ruben Dulder, ouderling in de gemeente The Open Door, legt uit dat door het ATI het denkproces in de gemeente is verdiept. "Wij hebben geleerd diepgaand te denken en niet slechts op emotionele gronden beslissingen te nemen. Vorming en scholing nemen nu een centrale plaats in in het gemeentebeleid."

Kennis, kunde, karakter

Maar het gaat om meer dan vorming en scholing alleen. Apólos streeft naar het ontwikkelen van kundig leiderschap op meerdere fronten. Suriname heeft meer dan ooit behoefte aan leiders die het goede voorbeeld geven, op basis van wat God leert in Zijn Woord. De generatie van morgen moet inspiratie kunnen putten uit de kennis, de kunde en het karakter van de leiders van vandaag.

Serge André: "... niet voorbijgaan aan maatschappelijke problemen ..."

Toenadering

In Suriname is grote toenadering ontstaan waar men voorheen langs elkaar heen leefde. En het Surinaamse model bestaat inmiddels lang genoeg om het te gebruiken als 'leermodel' voor gebieden in de wereld waar Apólos sinds kort actief is, met name Afrika. De nieuwe pionierlanden daar zijn onder andere Nigeria en Zuid-Afrika. Toch kan het ook in Suriname nog veel beter. Daarbij groeit de visie om een factor van betekenis te worden voor de Surinaamse samenleving, waarin duidelijk veel nood is. "In een straal van minder dan een kilometer zie je vaak vier tot zes verschillende gemeenten opereren. Bovendien wordt meestal alleen aandacht besteed aan de geestelijke ontwikkeling. Er zijn voldoende maatschappelijke problemen, maar daaraan gaat men voorbij", constateert Serge André, die samen met zijn vrouw Maureen momenteel in Nederland studeert.

Aan die studie ligt lange-termijndenken ten grondslag. Henk Veltman: "Over enkele jaren moet het mogelijk zijn dat het onderwijswerk geheel in Suriname wordt behartigd."

'Surinamiseringsproces'

Het 'surinamiseringsproces' is nog in volle gang. Niet alleen wordt langzamerhand de inhoud van cursussen en studiemateriaal ontdaan van al te veel typisch West-Europese voorbeelden, ook treden naast de docenten die steeds uit Nederland overkomen, steeds meer Surinaamse docenten aan. De intensieve theologische studie die Serge en Maureen André sinds 1999 volgen, gaat hand in hand met praktische vorming; vanaf het begin lopen zij stage in gemeentewerk. Na hun studieperiode, die in 2004 afloopt, keren zij terug naar Suriname. Daar zal Serge zich als docent en leider aan het Apólos-werk wijden.

"Nederland heeft kansen gemist in Suriname. Maar dankzij het Apólos Training Instituut is er weer zo'n kans voor de verbreiding van het Evangelie."

Prof. dr. J. Douma, emeritus hoogleraar in de Ethiek aan de Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken (vrijg.)

”God kan heel veel doen in Afrika”

Het bestuur van Biblical Education by Extension South Africa (BEE SA), de Zuid-Afrikaanse partner van Apólos, tijdens een vervolgbijeenkomst in 2002. Van links naar rechts: Thomas Magodi (lid), Sam Modise (secr.), Silas Nefefe (voorz.), Andile Luvuno (penn.mr.: staand), Phaswana (lid).

Begin 2002 reisde Rob Kool, bestuurslid van Stichting Apólos, mee met Apólos-directeur John Boekhout naar Afrika. ”Op 17 februari van dat jaar, vroeg in de avond, landden we op het vliegveld van Lagos, Nigeria. Mijn eerste voet op Afrikaanse bodem! Zoals verwacht was het vochtig, warm en druk.” In Nigeria woonde hij een conferentie van voorgangers bij. ”Een immens groot oord waar maandelijks vele tienduizenden christenen samenkomen. Johns uitleg hoe de Bijbel goed te bestuderen en verantwoord te gebruiken, was voor vele van de aanwezige voorgangers een eye-opener. Er is veel belangstelling voor het werk dat Apólos daar kan doen.”

Op dezelfde reis bezocht Rob Kool Zuid-Afrika. ”Een belevenis op zichzelf. Het land is bijna zo groot als West-Europa ... en er wonen maar 40 miljoen mensen. Sommigen leven in rijkdom, maar de meeste mensen (de zwarte bevolking) hebben weinig tot niets.”

In Natal en Gauteng legden John Boekhout en hij bezoeken af aan leiders van diverse onderwijsinstellingen en kerken.

”Een belangrijke mijlpaal was de bijeenkomst van een hele dag van een aantal kerkelijk leiders die geïnteresseerd zijn in het concept van Apólos. Ik vond het een groot voorrecht om aanwezig te zijn bij de formele oprichting van het bestuur van BEE/South Africa. Onder die naam gaan zij de vorming van voorgangers ter hand nemen. Onze, en hun, aspiraties zijn groot. God zou heel veel in dit land kunnen doen. En daar zie ik naar uit!”

”Een dienende leider, niet op zoek naar macht en aanzien, is helend voor een samenleving. Ik steun Apólos, omdat ik ervan overtuigd ben dat Afrika zulke leiders nodig heeft.”

Tineke Huizinga-Heringa, lid van de Tweede Kamer voor de Christen Unie

Apólos helpt relevant studiemateriaal te ontwikkelen

Onmisbaar bij welke training dan ook is degelijk studiemateriaal. Daarom ziet Apólos het als een van haar taken om te investeren in studiematerialen van hoge kwaliteit, toegesneden op de vragen en noden van het land waar ze gebruikt gaan worden.

Bestuursleden van BEE SA.

Oost-Europa en Suriname kenden eerst geen materialen die op de nationale situatie waren afgestemd. Maar de toen gebruikte cursussen zijn steeds verder verbeterd. Nu kunnen die 'geafrikaniseerd' gaan worden: diverse cursussen bijbelkunde Oude en Nieuwe Testament en Praktische Theologie.

Afrikaanse thema's

Sommige cursussen kunnen aangepast worden, andere moeten nog worden geschreven. Een Afrikaanse toezetting is niet genoeg, er moeten Afrikaanse thema's besproken worden. Managen, omgaan met financiën en plannen zijn geen onderdelen van de Afrikaanse cultuur, maar wél van het Afrikaanse gemeenteleven. Heel noodzakelijk is aandacht voor de grote sociale problemen van Afrika.

Cursussen redigeren, proefdraaien en weer aanpassen, kost veel tijd. Voor vijftig cursussen is dus een grote organisatie nodig. Maar er zit een enorme expertise in Afrika. Afrikaanse theologen gaan daarom het werk oppakken, met ondersteuning vanuit het Westen.

Heiliging en aids

Een gigantisch Afrikaans probleem is aids. Daarom wil de eerste cursus die van start gaat predikanten leren hun gemeentelieden in te schakelen bij de aidsproblematiek. Over tien jaar heeft Zuid-Afrika twee miljoen wezen - aantallen die je verstand en emoties te boven gaan. Je moet dan geen kerk hebben die alleen is gericht op ná dit leven, maar een kerk die heiliging predikt en betrokken is op de medemens. Hét kenmerk van christen-zijn in Afrika betekent in de komende jaren: helpen de maatschappij te redden.

De kerk midden in het leven

"Willen jullie echt iets voor ons betekenen, help ons dan om materiaal te ontwikkelen waarmee we in ons dagelijks leven uit de voeten kunnen", zo verzekeren christenen in Afrika ons. Zorg ervoor dat de kerk maatschappelijk relevant is!

Leiders als motivators

Kundig en dienend leiderschap op meerdere fronten: het is de insteek van Apólos in Afrika. Leiders geven dan zelf het goede voorbeeld en worden zo motivators voor andere christenen, in kerk én samenleving. Het is de grote uitdaging van het werk in Afrika om aan transformatie vorm te geven. Transformatie, omvorming dus! En dat vanuit christelijke motieven. De bijdrage aan de samenleving staat niet op zichzelf, maar moet voortvloeien uit persoonlijke transformatie: uit bekering tot de ware en enige God.

In Afrika lopen mensen tegen gigantische problemen op: armoede, corruptie, HIV/aids, geweld, misbruik, verslaving, werkloosheid enzovoort. "Help ons om de boodschap van de kerk op al deze gebieden te formuleren!" Telkens komt deze hulpvraag weer naar voren. Het is de vraag om transformatie. Het christelijke geloof is óók van belang voor alle aspecten van de menselijke samenleving. Geloof heeft niet alleen betekenis voor de ziel en de hemel, maar is ook relevant voor het lichaam en het leven op aarde.

De kerk staat midden in het leven, en mensen willen graag hun maatschappelijke verantwoordelijkheden oppakken. Apólos wil hierbij helpen, zodat de kerk in Afrika van betekenis wordt voor de Afrikaanse maatschappij.

Gemeenteleider is gemeenschapsleider

Zoals vroeger in Nederland de dominee, is in Afrika de gemeenteleider nog steeds vaak de man die ook buiten de kerkmuren een leidende rol vervult. Doet hij dat goed, dan komt dit de hele gemeenschap ten goede. Bijbels, theologisch onderwijs moet daarom geïntegreerd zijn met een visie op meer 'aardse' zaken. Gemeentelieden hebben immers dagelijks met maatschappelijke problemen te maken.

Afrikanen kunnen dankzij de hulp van Apólos de problemen die spelen tussen maandag en zaterdag doordenken. Dat maakt het harde leven in Afrika draaglijker. Want bijbels en praktisch zijn geen tegenpolen.

"Uit onder meer Afrika horen we van een verheugende opwekking in christelijk geloof. Grondige schriftstudie en bijbelonderwijs door Apólos is dan een noodzakelijk vervolg."
Aad Kamsteeg, journalist, buitenland-commentator
 Nederlands Dagblad en Evangelische Omroep

Van studenten naar zendelingen

De kerken in Roemenië bloeien; gemeenten met duizenden leden, een team van voorgangers en een eigen, aan de kerk verbonden bijbelschool zijn geen uitzondering. Twintig jaar terug was dat heel anders. Roemenen bestudeerden toen in het geheim de Bijbel. Nu zijn ze zo ver dat zij Apólos gaan bijstaan in Afrika.

Apólos is eind 2002 begonnen met trainingen in Zuid-Afrika. Met kerkleiders in Nigeria en Kenia worden serieuze gesprekken gevoerd en Apólos is zeer betrokken bij onderzoek in het Portugeestalige Mozambique - een ontwikkeling die in Brazilië, maar ook vanuit Roemenië met levendige belangstelling wordt gevolgd.

Effectief

Wat heeft Roemenië gemeen met Mozambique?

Apólos-directeur John Boekhout legt uit: "Roemeens en Portugees zijn zeer verwant. Het is voor een Roemeen geen punt om het Portugees machtig te worden. Ook zijn Roemenen bekend met corruptie en armoede, zodat zij veel effectiever kunnen werken dan wij. Bovendien groeit de Roemeense kerk als kool".

Visie

"Wij helpen nu een groep Afrikaanse kerkleiders een soort Apólos Trainingsinstituut van de grond te tillen. We zullen financieel bijstaan en investeren, helpen met advieswerk en met het trainen van docenten. Daarbij staat ons voor ogen dat onze eerste studenten, de Roemenen, het werk in Mozambique uitvoeren. Zodra de Zuid-Afrikanen zoveel kwaliteit hebben ontwikkeld dat ze kunnen meehelpen, willen wij hen helpen als zij, met de Roemenen, het werk uitbreiden naar heel zuidelijk Afrika."

"Tien jaar geleden leerde ik het enthousiasme van de Roemenen kennen. Zij hadden echt visie om naar buiten te treden. Nu krijgen ze een prachtige kans in Afrika."
Peter van der Bijl, directie Mission without Borders International.

"Roemeense schepen bevaren Afrikaanse zeeën"

John Boekhout gebruikt het beeld van een schip om duidelijk te maken wat er in Afrika gaande is: "We hebben het schip te water gelaten, maar gaan niet overal tegelijk varen. Het schip van Suriname heeft zeven jaar in de haven gelegen en maakt nu regelmatig proefvaarten de rivier op; in Roemenië is er twaalf jaar gebouwd, maar daarna heeft het schip al tien jaar gevaren. Nu gaan de Roemenen met ons de Afrikaanse zeeën bevaren. En daarbij wappert de vlag van Afrikaanse organisaties."

Missie, visie, waarden...

Stichting Apóllós wil kerken helpen om leidinggevend kader te vormen door het opzetten en verbeteren van systematisch, bijbels en toegankelijk onderwijs. Zij streeft naar een evenwichtige benadering van kennis (bijbels lesmateriaal), kunde (vaardigheden bij gemeenteopbouw en diakonaat) en karakter (dienend leiderschap).

Deze missie is ingegeven door de behoefte aan schaalvergroting van kadervorming. Er is in de derde wereld een sterke gemeentegroei. Maar er is veel te weinig kader om dit in bijbelse banen te leiden. De bestaande opleidingsmogelijkheden voorzien nauwelijks in de opleidingsbehoeften.

In de activiteiten die voortvloeien uit onze visie laten wij ons leiden door de volgende waarden: gebed (openstaan voor Gods directe en indirecte leiding), verantwoord bijbelgebruik (absoluut schriftgezag en contextuele relevantie), plaatselijke gemeente (als kanaal van Gods werk in deze wereld), transformatie (invloed op maatschappelijke ontwikkelingen), partnership (effectieve en breedkerkelijke samenwerking), plaatselijk eigendom (samenwerking die zelfstandigheid respecteert) en goed rentmeesterschap (een degelijk financieel beheer van middelen, dat voldoet aan de richtlijnen voor fondsenwervende instellingen).

Dit is een samenvatting van de belangrijkste zaken uit het businessplan van Stichting Apóllós. We hebben geprobeerd onze missie, visie en waarden tot leven te brengen in deze brochure. Eigenlijk willen we het in onze naam samenvatten: "Apóllós – doorkneet in de Schrift, gezeggelijk, God geeft de wasdom" (Handelingen 18:24 en 1 Corinthiërs 3:5-9).

Toch kunnen we ons voorstellen dat u meer wilt weten over de geestelijke, organisatorische en financiële onderbouwing van het werk, of daarover wilt spreken met een van de leden van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur of met de directeur. Neemt u in dat geval gerust contact met ons op!

"Mensen begrijpen een boodschap het beste als deze niet alleen in hun taal wordt gegeven, maar ook wordt uitgesproken door iemand die de cultuur van de ontvanger kent. Het beste kan dat iemand uit hetzelfde volk zijn. Apóllós heeft dit begrepen en leidt lokale mensen op tot opleiders van leiders."

Gerrit Nolles, directeur Leven Generali Verzekeringsgroep, Diemen

U als investeerder!

Uw gift als persoonlijke subsidie. Het financieel ondersteunen van christelijk werk in de vorm van 'giften' of 'schenkingen' is fiscaal aantrekkelijk. *Giften* zijn aftrekbaar voor de inkomstenbelasting tot 10% van uw belastbaar/onzuiver inkomen. Notarieel vastgelegde *schenkingen* zijn echter onbegrensd aftrekbaar. *Legaten* voor christelijk werk worden per testament vastgelegd en worden belast tegen een fiscaal zeer gunstig tarief. Voor velen is dit een extra motivatie: de overheid subsidieert naar eigen inzicht met de belasting die je als inwoner van Nederland betaalt, maar als burger mag je ook zelf bepalen wat je 'subsidieert'. Het is dé kans om dit christelijke werk *persoonlijk* te subsidiëren: vorming van bijbels leiderschap!

Uw inleg als investering. Veel subsidiegelden gaan naar noodhulp. Broodnodig, maar eenmalig. Giften voor Apóllós-in-Afrika en voor Apóllós-in-Suriname zijn geen noodhulp, maar een investering. Uw giften en schenkingen helpen de voorwaarden te scheppen dat plaatselijke werkers het werk leiden en uitbreiden. Dit is goedkoper en effectiever dan het uitzenden van louter westerse werkers, en bovendien structureel een betere investering. Het rendement is blijvend. U kunt eenmalig of maandelijks inleggen zoveel u wilt. Het rendement is groot, niet voor uw eigen portemonnee, maar voor een structurele vorming van bijbels leiderschap in de derde wereld!

Investeer daarom in:

- Apóllós in Suriname: Apóllós Training Instituut
- Apóllós in Afrika: Afrikaanse studiematerialen
- Apóllós in Afrika: Afrikaanse werkers
- Apóllós in Mozambique: Roemeense zendelingen

Henk Morren,
vennoot Schuiteman Accountants

Henk Hak,
voormalig directeur Hak Conserven, Giessen

"Twee dingen spreken ons aan. Apóllós doet iets structureels voor de opleiding van voorgangers met weinig bijbelkennis. En dit gebeurt door betrouwbare mensen die wij zeer waarderen."